

- ☼ שם העבודה : התמודדותם של הורים עם ילדיהם הסובלים מפיגור שכלי במגזר הערבי
- ☼ שנה : 2006
- ☼ מס' קטלוגי : 550
- ☼ שם המגיש : חילו לינה
- ☼ עבודת גמר לתואר מוסמך, בייעוץ חינוכי, אוניברסיטת דרבי

תקציר המחקר

התמודדותם של הורים עם ילדיהם הסובלים מפיגור שכלי במגזר הערבי. לפי דברי דובדבני ורימרן [1998] המשפחה היא יחידת תפקוד דינאמית המוטלת שוב ושוב ממצבי יציבות ואיזון לכיוון התפתחות ושינוי. הפרט ומשפחתו מתפתחים במערכת אחת תוך יצירת איזון ביניהם, הולדת ילד עם נכות התפתחותית יוצרת הפרה חמורה של האיזון ומהווה חוויה קיומית קשה למשפחה.

החוויה הקשה מתעצמת נוכח הסטיגמה שהחברה מעניקה לאדם הלוקה בפיגור. היוונים טבעו את המושג "סטיגמה" שמשמעותו : סימני היכר גופניים שנועדו להוקיע מישהו יוצא דופן ורע, הסימנים שאותם היו חותכים או צוברים על הגוף, הכריזו כי נושאם הוא עבד, או בוגד, אדם פסול, ויש להתרחק ממנו, ובייחוד ברבים {גופמן אצל וויס 1991}.

בכל סוגי הסטיגמה מדובר בתכונה המפחיתה מערך בעליה, ובמצבים בהם החברה תופסת שהיחיד אינו ראוי להתקבל על-ידה, וגם כן דוחה את משפחתו.

המחקר הנוכחי התמקד בחקר דרכי התמודדותן של משפחות לילדים בעלי פיגור שכלי במגזר הערבי ובעיקר האימהות. הסקירה הספרותית בנושא התמקדה בכמה נושאים שסוכמו במשפטים הבאים: Blacher & Baker {2002} טענו שחקר משפחות עם ילדים בעלי פיגור שכלי עבר שינויים לאורך השנים, במחצית השנייה של המאה העשרים עסק המחקר בסיבות במשפחה שגרמו ללקות. לאחר מכן, התמקד המחקר בנזק ובהשפעה השלילית שיש לילד עם הלקות על משפחתו. בשלב הבא פנה המחקר לבדיקת דרכי ההתמודדות וההסתגלות של המשפחה לילד זה והמקורות לכך.

הגילוי הראשוני בעת הלידה {לעיתים בתקופת ההריון} או אחריה, עלול להיות מאורע המשנה את חיי המשפחה.

ישנם הורים המתארים את רגשותיהם כמו לאחר מות אהוב או חלום שנגזז. ישנן אמהות הסובלות יותר מאשר אמהות לילד עם לקות שלא שרד בחיים. גם אם במשך הזמן משפחות רבות מתמודדות ומסתגלות, ישנן כאלה המתנסות מדי פעם במהלך חייהן במידות שונות של "צער כרוני" {Hardman & Egan 2002}.

לעומתם May {2000} טען שלמרות שבמקרים רבים ילדים רבים עם פיגור מעניקים שמחה רבה וסיפוק להוריהם, קיימים כמובן קשיים. וזה מתבטא במגוון תחומים: חומרת הפיגור יכולה להשפיע על העומס הכרוך בגידולו ובחינוכו של הילד, לעיתים קיימת סכנת הגנת יתר והכוון יתר מצד ההורים, ישנן הוצאות כספיות נוספות הכרוכות בגידולו, ישנם הגבלות בחייהם החברתיים של ההורים

וביציאתן לבילוי ונופש, גם איתור שמרטף מתאים יכול להוות בעיה, אצל הורים מבוגרים דאגתם גוברת לגבי העתיד לקרות לאחר מותם.

Burack Hodapp & Zigler {1998} הצביעו על הגורמים הבאים המאפיינים משפחות שהתמודדו בהצלחה: המשאבים האישיים של חברי המשפחה, המשאבים הפנימיים של המשפחה ותחומי החוזק שלה {יחסי זוגיות טובים, קשרים הדוקים במשפחה}, ומערכת העזרה החברתית שמחוץ לבית {משפחה מורחבת, לשכת רווחה, חברים, קבוצות תמיכה}.

ומכאן עבודה זו הנה חקר מקרה בגישת המחקר האיכותי.